

KİŞİLİK ORGANİZASYONLARI ENVANTERİ'NİN TÜRKÇE UYARLAMASI: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Gülhan Gökçe CERAN YILDIRIM ¹

Serhat YÜKSEL²

¹Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Rumeli Üniversitesi, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Psikoloji Bölümü, cerangokce@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7594-5100

²Dr. Öğr. Üyesi, Doğu Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, serhatyuksela@gmail.com

Ceran Yıldırım, Gülhan Gökçe ve Serhat Yüksel. "Kişilik Organizasyonları Envanteri'nin Türkçe Uyarlaması: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması". ulakbilge, 56 (2021 Ocak): s. 1–19. doi: 10.7816/ulakbilge-09-56-01

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, Kişilik Organizasyonları Envanterinin Türkiye uyarlamasının hazırlanarak kişilik organizasyonlarını tanılamaya yönelik objektif bir testin literatüre kazandırılmasıdır. Uyarlama çalışmasının örneklem grubunu İstanbul Kültür Üniversitesi mensubu 280'i kadın (%66.9) ve 138'i erkek (%33) olmak üzere toplam 418 öğrenci ve öğretim üyesi oluşturmuştur. Test tekrar test güvenirliliği için ise 42 kişilik üniversite öğrencisi grubu ile çalışılmıştır. Temel bileşenler analizinde yapılan oblimin (eğik) döndürme sonuçlarına göre, psikoterapi veya psikiyatri başvurusu olmayan grup üzerinde özdeğeri 1'in üzerinde toplam varyansın %40'ını açıklayan üç faktör elde edilirken; klinik başvuru bildiren grup üzerinde yapılan analiz sonuçlarına göre ise özdeğeri 1'in üzerinde toplam varyansın %48.6'sını açıklayan üç faktör elde edilmiştir. Yakınsak geçerlik analizlerinden elde edilen katsayılar -.19 ile .62 arasında değişmiştir. SPSS AMOS versiyon 25 kullanılarak yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre, X²/sd oranı 1.82, Uyum İyiliği İndeksi .90, Düzeltilmiş Uyum İyiliği İndeksi .88, Karşılaştırmalı Uyum İndeksi .92, Hata Kareler Ortalamasının Karekökü .07 ve Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü .04 olarak bulunmuştur. Envanterin Cronbach Alfa iç tutarlılık analizi katsayı sonuçları alt boyutlar için sırasıyla .77, .82 ve .85 olup, ölçek toplam puanı için .91 olarak saptanmıştır. Türkçe uyarlaması gerçekleştirilen envanter, orijinal formu ile benzer sonuçlar ortaya koymuş, sonuç olarak elde edilen tüm bulgular Kişilik Organizasyonu Envanteri'nin geçerli ve güvenilir bir envanter olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Kişilik organizasyonları, ilkel savunmalar, kimlik difüzyonu, gerçeklik testi, Kernberg teori, KOREN

Makale Bilgisi:

Geliş: 3 Aralık 2020

Düzeltilme: 5 Ocak 2020

Kabul: 9 Ocak 2021

© 2020 ulakbilge. Bu makale Creative Commons Attribution (CC BY-NC-ND) 4.0 lisansı ile yayımlanmaktadır.

Giriş

20-30 yıl öncesine kadar düzeyleri nevrotik ve psikotik olarak ayrıştırılan kişilik bozuklukları, son dönemde birçok kuramcı tarafından varlığından bahsedilen bir ara boyutla birlikte nevrotik, sınır durum, psikotik organizasyon olarak üç ayrı şekilde sınıflandırılır hale gelmiştir (Şahin, 2009). Kernberg'in geliştirdiği kişilik organizasyonu kategorileri, kimlik bütünlüğünün sağlanabilirliği, kullanılan savunma mekanizmalarının niteliği ve gerçeği değerlendirme yetisine bağlı olarak sınıflandırılmıştır. Ara boyut olan sınır durum örgütlenme de, üst düzey sınır durum ve alt düzey sınır durum olmak üzere kendi içinde ikiye ayrılmış ve psikopatolojiler bu sınıflandırmalar içerisinde içe dönük ve dışa dönük karakteristiklere göre yer almışlardır.

Psikodinamik gelenek nevrotik kişilik organizasyonun en üst ve sağlıklı seviye olduğunu bildirmektedir. Nevrotik organizasyon, bireyin arzu ettiği ile yasak olan arasında yaşadığı çatışmadan kaynaklanırken, bireyin gerçeklik testinde ve kimlik bütünlüğünde bir bozulma yoktur ve birey stres anında olgun savunma mekanizmaları kullanır. Bireyin kendilik tasarımı bütünlüklü ve kararlıdır. Kullandığı başlıca savunma mekanizmaları arasında bastırma, reaksiyon formasyon, izolasyon, rasyonalizasyon, konversiyon, entellektüalizasyon mekanizmaları yer alır. Gerçeği değerlendirme kapasitesi, yani ruhsal dünya ile dış dünya ayrımı tamdır ve birey, hezeyan ve varsanılara kapılmadan duygu ve düşüncelerini gerçekçi şekillerle ifade eder. Gözlemleyen egonun varlığı terapide psikoterapistle ittifaka girmesine yardımcı olur (Şahin, 2009). Nevrotik organizasyonda birey, kendiliğe dair geliştirdiği algı ile sadistik bir otoriteye isyan eden asi bir kendilik arasındaki ikircikli duyguyu sürekli olarak bilincinden bastırır ve bunun sonucunda öfke ve diğer nevrotik semptomların dışavurumu gibi regresif durumlar dışında bilince çıkan başka patolojik yansımalar gözlemlenmez (Kernberg ve Yeomans, 2011).

Ego örgütlenmesinin psikotik düzeyinde, kimlik entegrasyonunun bulunmaması, bölünmelere karşı savunmalar ve gerçeklik testinde aksamalar yaratır (Trimboli, Kanaan ve Marshall, 2019). Bu bireylerde, gelişmemiş ve ilkel bir üstbenliğin varlığı ile birlikte duygusal işlevsellikte, kişilerarası ilişkilerde belirgin bir bozulma ve yok edilme, yutulma ve parçalanma ile ilgili temel dinamikler konusunda ciddi rahatsızlıklar olduğu bildirilmektedir. Halüsinasyonlar, hezeyanlar, referans fikirler ve mantıksız düşüncelerin eşlik ettiği bu gelişim düzeyinin en karakteristik görüntüsü var olma mücadelesidir. Psikotik örgütlenmenin temel çatışması varoluşaldır. Varlık ve yokluk, gerçek ile gerçekdışı olan arasındaki ayrımın sınırını zihinsel olarak netleştirememektedir. Her zaman zihin karışıklığı görünür anlamda su yüzüne çıkmayan, kompanse şizofren veya intihar eğilimleri göstermese de arada bir hezeyanlı ölüm arzusu taşıyan psikotik düzeyler de bildirilmektedir (McWilliams, 2010).

Sınır durum patolojilerden literatürde farklı kuramcılar tarafından sıklıkla bahsedilmektedir. Rapaport'un 1945'te "şizofreni öncesi", Rangell'in 1955'te ve Robbins'in 1956'da "sınır kişilik" olarak adlandırdığı (Akt., Kernberg, 2016), "yatırılması gerekmeyen şizofreni" (Zilboorg, 1941) ya da "sahte nevrotik şizofreni" (Hoch ve Polatin, 1949) olarak tanımlanan bir ara alanın varlığı söz konusu olmuştur. Psikotik belirtilerin yoğun stres ya da madde etkisi altındayken geçici olarak ortaya çıktığı, kimlik dağınıklığının psikotik düzeydeki niteliğe ulaşmadan varolduğu ve ilkel savunmaların çokça gündemde olduğu bildirilmektedir. Sınır durum birey kendiliğe ve ötekilere yönelik parçalı, bütünlüşmemiş bir algıya sahiptir. Bölünmüş benlik duygusu, sınır durum düzeyin en karakteristik özelliğidir ve birey, stresle başa çıkarken, sıklıkla bölme temelli ilkel savunma mekanizmalarının etkisi altındadır (Kernberg, 2016).

İnsan kişilik yapısını anlamak ve tanıyabilmek adına tarihten günümüze dünya çapında pek çok çalışma yapılmış ve bu çalışmalar kapsamında pek çok psikolojik test geliştirilmiştir. Psikolojik test en genel tanımıyla test maddelerinin içeriği, şekli, dizilişi ve sunulmasının standart hale getirildiği, uygulama koşulları bireyden bireye ya da zamandan zamana değişmeyen böylece elde edilen puan farklılıklarının bireylerin ölçülmesi istenilen özellikleri arasındaki farklılıktan kaynaklandığı bilgisini testi uygulayana veren bir çalışmadır (Öner, 1997). Cansever (1982), psikolojik testi, "kişinin davranışını standart koşullar altında gözlemek ve tanımlamak için kullanılan sistematik bir yöntem" olarak tanımlar. Davranışın ölçme yoluyla sayısal verilere dönüştürülmesi ve istatistik aracılığıyla çözümlenmesi nesnellik ve güvenirliliği artırmakta bu nedenle de sosyal bilimler alanında davranış tanıyabilmek için çok sayıda araştırmada kullanılmaktadır. Bu sebeple ki psikolojik testler özellikle ülkemizde yaklaşık son yüz senedir çeşitli öğretim üyelerinin üzerinde çalıştıkları bir konu olmuştur. Binet-Simon zekâ testinin Türkçeye uyarlanmasıyla birlikte başlayan psikolojik test uyarlama çalışmaları, kuramcılarının yaklaşımları çerçevesinde farklı odak noktaları ile oluşturulmuştur.

Psikodinamik gelenekte, kişilerin dinamik bakış açısı ile değerlendirilebilmesine imkân tanıyan en geniş kapsamlı çalışmalar Kernberg ve ekibi tarafından gerçekleştirilmiştir. Oluşturulan ölçüm araçları pek çok dile standardize edilmiş ve aktif olarak kullanılmaktadır. Ülkemizde dinamik ekol psikoterapistlerinin

kullanılabileceği ölçeklerse sınırlı sayıdadır. 1921'de Hermann Rorschach tarafından geliştirilen ve isminin verildiği Rorschach Mürekkep Lekesi testi, Hanry Murray'ın geliştirdiği Tematik Algı Testi (TAT) gibi projektif (yansıtıcı) olarak hazırda kullanılan testler varken objektif test olarak adlandırdığımız kağıt kalem testleri bu ekol çalışanları için henüz bulunmamaktadır.

Çalışmanın Amacı

Bireyin kişilik organizasyonlarını değerlendirmek amacıyla, Kernberg ve ekibinin 1995 yılında gerçekleştirdikleri bireyin kimlik dağılımı, savunma düzenekleri ve gerçeklik testi ile ilgili bilgi veren Kişilik Organizasyonları Envanteri'nin (IPO) Türkçeye uyarlama geçerlik ve güvenirlik çalışmalarının yapılması böylece, psikodinamik ekolün nesne ilişkileri kuramı tarafında, kişilik organizasyonları kapsamında tanılama yapmaya yardımcı bir ölçeğin literatüre kazandırılması planlanmıştır. Bu çalışma 2020 yılı Haziran ayında Doğuş Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından kabul edilen bir doktora tezinden üretilmiştir.

Yöntem

Örneklem

Araştırmanın birinci çalışma kısmını İstanbul Kültür Üniversitesi mensubu 280'i kadın (%66.9) ve 138'i erkek (%33) olmak üzere toplam 418 öğrenci ve öğretim üyesi oluşturmuştur. Katılımcı sayısı örneklem büyüklüğünün ölçekteki madde sayısının en az beş katı olması kriterine dikkat edilerek oluşturulmuştur (MacCallum vd., 2001; Akt. Bilge, 2018). Geçerlik ve güvenirlik işlemleri ilk örneklem grubunda sağlanan envanter, ikinci bir örneklem grubu üzerinde geçerlik ve güvenirlik işlemleri tekrar edilerek nihai haline karar verilmiştir. İkinci örneklem grubunu farklı yaş, eğitim seviyesi, medeni durum ve psikiyatri ve psikoterapi başvurusu bildiren ve bildirmeyen 365'i kadın (%87.7) ve 51'i erkek (%12.3) toplam 416 kişi oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Orijinal envanter geliştirilirken gerçekleşen geçerlik sağlama sürecine envanterin Türkçe uyarlaması esnasında da bağlı kalmıştır. Envanterin orijinalinde yakınsak geçerlik için kullanılan ölçekler Türkçeye uyarlaması gerçekleştirilenler ile kullanılmış ve envanterle yüksek ilişki göstereceği varsayılan başka envanterler de eklenmiştir. Envanterin primitif savunmalar ve kimlik difüzyonu alt boyutları yakınsak geçerlik adına kullanılan ölçekler, dürtüsel saldırganlık ve negatif duygulanım için sırasıyla Buss-Durkee Düşmanlık Envanterinden uyarlanan Buss-Perry Saldırganlık Ölçeği (Madran, 2012) ve Pozitif ve Negatif Duygular Ölçeğidir (Gençöz, 2000). Ayrıca orijinal formda yer almayan ancak primitif savunmalar alt ölçeği ile yüksek korelasyon göstereceği düşünülen Savunma Biçimleri Testi de (Yılmaz vd., 2007) kullanılmıştır. Envanterin gerçeklik testi alt ölçeği için şizotipi ölçümü adına yakınsak geçerlik kapsamında kullanılan ölçekler sırasıyla; Büyüsel Düşünce Ölçeği (Atbaşoğlu vd., 2003), Algıda Sapmalar Ölçeği (Özel Kızıl vd., 2003) ve Şizotipal Kişilik Ölçeğidir (Şener vd., 2006). Orijinal form için kullanılmamış ancak kişilik bozuklukları ile ilişki ortaya koyan Kişilik İnanç Ölçeği Kısa Formu da (Taymur vd., 2011) kullanılan ölçekler arasındadır. Sosyal istenirlik ölçümü için yakınsak geçerlik kapsamında Sosyal İstenirlik Ölçeği (Akın, 2010) ve son olarak psikolojik durum ölçümü için sırasıyla Beck Depresyon Envanteri (Hisli ve Erten, 1984; Hisli, 1989) ve Durumluk Sürekli Kaygı Envanteri Yetişkin Formu (Öner, N. ve LeCompte, A., 1983; Akt. Öner, 1977) kullanılmıştır.

Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği: Watson ve arkadaşları tarafından 1988 yılında tamamlanan pozitif ve negatif duygular ölçeğinin standardizasyon çalışmaları 2000 yılında Tülin Gençöz tarafından tamamlanmıştır. Ölçek 10 pozitif ve 10 negatif duygu maddesi içeren toplam 20 maddelik beşli likert tipi bir ölçektir. Orijinal ölçeğin iç tutarlılık katsayısı pozitif duygu için .88 ve .85 olarak, test tekrar test güvenirliği ise tekrar teste "geçen hafta" yönergesinin eklenmesiyle birlikte .47 olarak bulunmuştur (Gençöz, 2000).

Buss-Perry Saldırganlık Ölçeği: Buss-Durkee düşmanlık envanterinden uyarlanan Buss-Perry saldırganlık ölçeği orijinal formu 29 maddeden oluşmaktadır. 2012 yılında Andaç Demirtaş Madran tarafından Türkçeye uyarlama çalışması tamamlanmıştır. Fiziksel ve sözel saldırganlık, düşmanlık ve öfke olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır. İç tutarlılık katsayısı sırasıyla fiziksel saldırganlık için .85 sözel saldırganlık için .72 düşmanlık için .83 ve öfke için .77dir.

Büyüsel Düşünce Ölçeği: Orijinal formu Chapman tarafından 1983 yılında geliştirilen büyüsel düşünce ölçeği

doğru yanlış cevap seçenekleri olan 23 adeti düz, yedi adeti ters yönlü toplam 30 madde içermektedir. Ölçeğin Türkçeye uyarlama işlemi 2003 yılında Atbaşoğlu ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilmiştir. Formun özgün makalesinde büyüsel düşünce ölçeği yüksek puanlarının yalnızca şizofreni öncesi dönem belirtilerine has değil başka psikotik semptomların da öncüsü olabilecekleri bildirilmiştir (Atbaşoğlu vd., 2003).

Algıda Sapmalar Ölçeği: Chapman tarafından geliştirilen ölçek doğru yanlış cevap seçenekli algılamada beden imgesi (28 madde) ve diğer (yedi madde) sapmaları gösteren toplam 35 maddeden oluşmaktadır. 2003 yılında Erguvan Özel Kızıl ve arkadaşları tarafından Türkçeye uyarlanan ölçek, şizotipinin pozitif boyutunu değerlendiren bir ölçektir (Özel Kızıl vd., 2003).

Şizotipal Kişilik Ölçeği: Şizotipinin alt boyutlarını değerlendiren Şizotipal Kişilik Ölçeği Türkçeye uyarlama çalışması Şener ve arkadaşları tarafından 2006 senesinde yapılmıştır. Ölçek DSM-III şizotipi kişilik tanı kriterlerini tarayan dokuz alt ölçekten ve toplamda 74 maddeden oluşmaktadır.

Savunma Biçimleri Testi: Alt ölçeklerini olgun savunma biçimleri, nevrotik savunma biçimleri ve immatür savunma biçimlerinin oluşturduğu savunma biçimleri ölçeğinin Türkçeye uyarlama çalışması Yılmaz ve arkadaşları tarafından 2007 senesinde literatüre kazandırılmıştır. Ölçek toplamda 40 maddeden oluşmaktadır.

Kişilik İnanç Ölçeği Kısa Formu: Aaron Beck ve Judith Beck tarafından geliştirilmiş olan ölçeğin Türkçe kısa formu, Taymur (2011) ve arkadaşları tarafından literatüre kazandırılmış olup çekingen, bağımlı, pasif agresif, obsesif kompulsif, antisosyal, narsisistik, histriyonik, şizoid ve paranoid tutumlar ve inançlarla ilgili olan 65 maddeden oluşmaktadır.

Beck Depresyon Envanteri: Orijinal formu Beck tarafından gerçekleştirilen Beck Depresyon Envanteri, 1984 yılında Hisli ve Erten tarafından Türkçeye uyarlanmış, Hisli tarafından 1986 yılında klinik örneklem, 1989 yılında ise üniversite öğrencileri örneklemini üzerinde geçerlik çalışmaları yapılmıştır. Toplam 21 madde içeren ölçekte depresif ruh durumu, kendine yönelik olumsuz duygular, bedensel kaygılar ve suçluluk duyguları olmak üzere toplam dört boyut vardır.

Durumluk Sürekli Kaygı Envanteri (Yetişkin formu): 1970 senesinde Spielberger ve arkadaşları tarafından geliştirilen Durumluk Sürekli Kaygı Envanteri, 1983 yılında Le Comte ve Öner tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Durumluk ve sürekli kaygı düzeylerini 20 soru ile ayrı ayrı ölçek likert tipi bir ölçektir. Yüksek puanlar yüksek kaygı seviyelerini, düşük puanlar düşük kaygı seviyelerini gösterir.

Sosyal İstenirlik Ölçeği: Alt boyutları öz-aldatma ve izlenim yönetimi olan 29 maddelik beşli likert tipi ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışması Akın tarafından 2010 senesinde literatüre kazandırılmıştır.

İşlem

Ölçek orijinal formu Türkçe uyarlama izni, 20.11.2018 tarihinde Sn. Prof. Dr. Mark F. Lenzenweger ile iletişime geçilerek alınmıştır. Yakınsak geçerlik kapsamında kullanılması planlanan tüm ölçeklerin kullanım izinleri ise 2019 yılında e-posta aracılığı ile tamamlanmış olup Doğu Üniversitesi 23.09.2019 tarihli 2019/18 sayılı etik kurul kararı ile veri toplama işlemi başlatılmıştır. Kişilik Organizasyonları Envanteri'nin (KOREN) Türkçeye uyarlama işlemi esnasında gerçekleştirilen tüm basamaklar aşağıda sunulmuştur.

Kişilik Organizasyonları Envanteri dil eşdeğerliği sağlama işlemi

Araştırmanın ilk aşamasında ölçek orijinal formu iki farklı akademisyen ve bir çeviri işlemi yapan şirket tarafından olmak üzere üç farklı çeviri işlemine tabi tutulmuştur. Türkçe çeviri işlemi gerçekleştirildikten sonra karşılaştırılan üç çeviri form üzerinde akıcılık ve anlaşılabilirlik kriterleri bağlamında değerlendirme yapılmış ve farklı çeviri formlar tek forma düşürülmüştür. Bu Türkçe form dört klinik psikolog doktorant, bir psikiyatrist, bir Psikoloji Bölümü öğretim üyesi ve bir Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğretim üyesi tarafından Türk kültürüne uygunluk, Türkçeye uygunluk ve alana uygunluk hususunda değerlendirilmiştir. Gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra Türkçe formun son hali ana dili İngilizce olup, iyi seviyede Türkçe bilen Amerikalı bir İngilizce öğretmeni tarafından değerlendirildikten sonra geri çeviri işlemi yapılmıştır. Orijinal form ve geri çeviri form aynı kişi tarafından karşılaştırılmış ve envanterin son haline karar verilerek dil eş değeri sağlama işlemi son bulmuştur.

Kişilik Organizasyonları Envanteri uygulama sırasında yapılan işlemler

İlk örneklem grubunu İstanbul Kültür Üniversitesi öğrenci ve çalışanlarının oluşturduğu çalışmada, yakınsak geçerlik kapsamında kullanılan ölçekler karışık sırada farklı takımlar halinde yanıtlanmak üzere

katılımcılara verilmiştir. KOREN ile birlikte yakınsak geçerlik kapsamında kullanılan ölçeklerden Algıda Sapmalar Ölçeği (ASÖ), Büyüsel Düşünce Ölçeği (BDÖ), Şizotipal Kişilik Ölçeği (ŞKÖ) ve Kişilik İnanç Ölçeği Kısa Formu (KİÖ KF) 98 kişiye, Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği, Buss-Perry Saldırganlık Ölçeği, Beck Depresyon Envanteri, Sosyal İstenirlik Ölçeği, Savunma Biçimleri Testi ve Durumluk Sürekli Kaygı Envanteri 320 kişiye sunulmuştur.

Test-tekrar test güvenirliliği için ise üç hafta arayla İstanbul Kültür Üniversitesi Çocuk Gelişimi Bölümü'nde öğrenim gören 42 kişi ile çalışılmıştır.

Bulgular

İlk örneklem grubunun betimleyici istatistik değerleri Tablo 1'de sunulmaktadır.

Tablo 1. KOREN Türkçe Uyarlama Çalışma Grubu Katılımcı Özellikleri

	N	%
Cinsiyet		
Kadın	280	66.9
Erkek	138	33
Yaş		
18-23	292	69.8
24-29	71	16.9
30-35	32	7.6
36-41	23	5.5
Psikiyatri Başvurusu		
Var	57	13.6
Yok	361	86.3
Tanı Varlığı		
Duygu Durum Bozukluğu	9	22.5
DEHB	8	20
Kaygı Bozukluğu	17	42.5
OKB	5	12.5
Atipik Psikoz	1	2.5
Psikoterapi Hizmeti Alma		
Evet	63	15
Hayır	355	84.9

Ayırt edici geçerlik analizi için, öncelikle normallik testi yapılan veri setinde dağılımın normal olduğu saptandıktan sonra (çarpıklık; .61, basıklık; .42) örneklem grubunda psikiyatri veya psikoterapi başvurusu olan ve olmayan gruplar arasında Kişilik Organizasyonları Envanteri puan ortalamaları bağımsız örneklem için t testi analizi ile karşılaştırılmış elde edilen bulgular Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. KOREN Ayırtedici Geçerlik Sınaması Kapsamında Yapılan Bağımsız Örneklem İçin t Testi Bulguları

KOREN	Psikiyatri veya Psikoterapi Başvurusu Olan (N=120)		Psikiyatri veya Psikoterapi Başvurusu Olmayan (N=298)		t	df	p
	Ort.	SS	Ort.	SS			
Primitif Savunmalar	22.18	9.05	19.83	5.87	2.02	298	.04
Kimlik Difüzyonu	28.63	8.51	25.62	7.60	2.11	298	.04
Gerçeklik Testi	23.20	10.81	20.28	7.19	2.05	298	.04

$p < .05$

Kişilik Organizasyonları Envanteri alt ölçekleri puan ortalamaları psikiyatri veya psikoterapi başvurusu

olan ve olmayan iki grup arasında .05 seviyesinde anlamlı farklılıklar göstermiş böylece envanterin ayırt edici geçerliği sağladığı görülmüştür.

Açımlayıcı faktör analizi (Temel bileşenler analizi)

"Faktör analizi (FA), çok sayıda birbiriyle ilişkili değişkeni bir araya getirerek daha az sayıda kavramsal olarak daha anlamlı değişken elde etme işlemidir" (Büyükoztürk, 2002). 418 kişilik örneklem verisi, faktör analizine uygunluk için Kaiser-Mayer-Olkin katsayısı ve Bartlett Küresellik testi ile incelenmiştir. KMO değerinin .60'ın altında olduğu durumlarda, verinin faktör analizine uygun olmadığı bildirilmektedir. Yapılan analiz sonrası KOREN KMO değeri .92 Bartlett testi sonucu ise anlamlı çıkmıştır.

Herhangi bir müdahalede bulunulmadan yapılan ilk temel bileşenler analizi sonuçlarına göre ölçeğin öz değeri 1'den büyük 14 faktörde toplandığı görülmüştür. Birinci faktör toplam varyansın %23'ünü açıklarken 14 faktörün toplam varyansın %58'ini açıkladığı saptanmıştır. Madde faktör yükleri ise .44 ile .78 arasında değişmiştir.

Ölçeğin orijinal versiyonuna uygun olarak faktör yapısının üç ile sınırlandırıldığı AFA sonucuna göre, üçüncü faktör toplam varyansın %33'ünü açıklayabilmiştir. Madde faktör yüklerinin en az .30 ve üzeri olması gerekliliği sebebiyle, faktör yükü .30'un altındaki maddeler ölçekten çıkarılmış ve AFA tekrar edilmiştir. Elde edilen sonuçlarda üç faktörlü yapı, toplam varyansın %40'ını açıklamıştır. Bu noktada klinik ölçeklerin klinik olmayan örneklem üzerinde faktör analizine tabi tutulmasının, toplam varyansı açıklama yüzdesinin %50'nin altında kalmasına sebep olduğu bildirilmektedir. 1 (Doğru değil) yanıtı toplam örneklemde büyük yüzdesini oluşturan maddeler tekrar değerlendirilmiştir. Ölçeğin Hollanda örnekleminde dört faktörlü yapısının dahi toplam varyansın %41.9'unu açıkladığı görülmektedir (Berghuis vd., 2009). Bu durumu Lenzenweger, patolojik kişilik işlevini değerlendiren ölçeklerin klinik olmayan örnekleme sunulmasının çarpık dağılımlar ortaya koyabildiğini bildirerek açıklamaktadır (Preti vd., 2015). 418 kişilik örneklem grubunun klinik tanı koyulan ve psikoterapi hizmeti alan kişilerin araştırmanın birinci basamağında araştırma kapsamına alınmaması kararı bu noktada bir kenara bırakılmıştır. Klinik tanı bildiren ve psikoterapi hizmeti almış olan toplam 120 kişinin KOREN yanıtları üzerinden yapılan KMO ve Bartlett testi sonuçlarına göre, KMO değeri .65 ve Bartlett sonucu anlamlı çıkmıştır. Üçlü yapı gösteren AFA sonuçlarına göre, madde faktör yükleri .30'un altında kalan maddeler atıldıktan sonra KMO ve Bartlett testi ile AFA yeniden tekrar edilmiştir. Tekrar edilen analiz sonuçlarına göre, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem yeterliliği ölçütü seviyesi .77 ve Bartlett testi sonucu anlamlılık seviyesi $X^2(465)=1464.831$, $p<.000$ olarak bulunmuştur. Kaiser normalizasyonlu oblimin döndürmesine göre temel bileşenler analizi sonucu elde edilen veriler toplam varyansın %48.6'sını açıklamıştır. Klinik bir ölçeğin klinik olmayan bir örneklem üzerinde yapılan faktör analizi ile klinik örneklem üzerine yapılan faktör analizi sonuçları toplam varyansı açıklama işlevinde %8'lik bir fark göstermektedir. Klinik örneklem sayısının büyüklüğünün aradaki bu farkı daha da artıracakı düşünülmektedir.

Oblimin döndürme tekniğinde temel bileşenler analizi sonucu elde edilen madde faktör yükleri .31 ve .84 arasında değişim göstermiştir. Türkiye örnekleminde bazı maddelerin faktör yüklerinin .30'un altında kalması sebebiyle envanterden çıkarılması gerekmiştir. Ek olarak maddelerde diğer bir ölçüt, maddelerin negatif işaretli kısmi korelasyon katsayılarının (anti-image matrisi) korelasyon matrisi köşegen görünümünün .50'den büyük olması gerektiğidir. Bu sebeple .50'den küçük korelasyon gösteren maddeler envanterden çıkarılmalıdır (Polat ve Kayaalp, 2012). Tüm bu işlemler sonucunda maddelerin AFA sonucu oluşan madde faktör yükleri Tablo 3'te gösterilmektedir.

Kişilik organizasyonlarında, savunma biçimlerinin niteliği, kimlik difüzyonunun varlığı ve gerçeklik testindeki bozulmalar, kişiliğin organizasyonu hakkında temel kanıyı oluşturan faktörlerdir. Yapılan AFA sonucunda elde edilen üç faktörlü yapıda, Faktör 1'in ana teması primitif savunmalar, Faktör 2'nin ana teması kimlik dağınıklığı ve dissosiyatif semptomlardır. Faktör 3 ise şizotipi ölçümleme işleviyle, kişinin gerçeklik testinde bozulma olup olmadığını ortaya koymaktadır.

Doğrulayıcı faktör analizi (DFA)

Açımlayıcı faktör analizi hipotez kurmaya yönelik işlem yolu sunarken, doğrulayıcı faktör analizi ortaya konan yapının desteklenip desteklenmediği üzerine bilgi sağlar (Erkorkmaz vd., 2013). SPSS Amos versiyon 25 kullanılarak yapılan doğrulayıcı faktör analizi ile Türkiye örnekleminin verilerinin açımlayıcı faktör analizi ile ortaya

Tablo 3. Temel Bileşenler Analizi Eğik Döndürme Yöntemi Sonucuna Göre Madde Faktör Yükleri

Örnek Madde	Madde No	Faktör Bileşenleri		
		1	2	3
Yanıldığım sonradan ortaya çıksa bile, insanlara taparcasına hayranlık duymaya devam ederim	1	.73		
İnsanlar bana o kadar çok ihanet eder ve düşman olur ki, insanlara güvenmekte zorluk çekerim.	4	.46		
	5	.71		
	7	.62		
	15	.68		
	16	.48		
	21	.40		
	29	.42		
	33	.54		
Yakın bir ilişki içindeyken benlik duygumu yitirmekten korkarım	18		.55	
Davranışlarımdaki değişimlere bir anlam veremem.	23		.49	
	27		.70	
	28		.65	
	30		.56	
	32		.46	
	38		.62	
	40		.72	
	41		.43	
57		.44		
Beni iyi tanıyan kişiler bile nasıl davranacağımı tahmin edemez	37			.39
Duyduğum bir sesin ya da gördüğüm bir şeyin hayal dünyanın ürünü olup olmadığından emin olamam	39			.68
Gördüğüm şeylerin, onlara yakından baktığımda, başka şeylere dönüştüklerini düşünürüm.	42			.63
	44			.68
	45			.85
	46			.73
	47			.61
	48			.74
	51			.69
	52			.58
53			.72	
	55			.59

konan Türkçeye uyumlanmış envanter alt yapısı, uyum indeksleri açısından incelenmiştir. Geleneksel bir uyum ölçüm istatistiği olan, Kay-kare testinin örneklem büyüklüğünden etkilenmesi sebebi ile modelin veri uyumunda X^2/sd oranı kullanılmıştır (Waltz vd., 2010; Akt. Çapık, 2014). Doğrulayıcı faktör analizinde X^2/sd oranının 5'ten küçük olması iyi, 3'ten küçük olması ise ideal uyumu ortaya koymaktadır. Yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarımıza göre X^2/sd oranı 1.82 olarak bulunmuştur. Ek olarak doğrulayıcı faktör analizinde envanter uyumunu ortaya koyan Uyum İyiliği İndeksi (Goodness of fit index-GFI), Düzeltilmiş Uyum İyiliği İndeksi (Adjusted goodness of fit index- AGFI), Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (Comparative fit index- CFI), Hata Kareler Ortalamasının Karekökü (Root Mean Square Residuals-RMR), Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (Root Mean Square Error of Approximation-RMSEA) bulguları Tablo 4'de sunulmaktadır.

Tablo 4. Kişilik Organizasyonları Envanteri-KOREN Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Uyum İndeksi	Kişilik Organizasyonları Envanteri DFA
X ² /sd	1.82
GFI	.90
AGFI	.87
CFI	.92
RMR	.07
RMSEA	.04

Kişilik Organizasyonları Envanterinin, doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre uyumlu bir envanter olduğu ortaya konmaktadır.

KOREN yakınsak geçerliği

Envanterin orijinalinde yakınsak geçerlik kapsamında kullanılan ölçekler Türkiye örnekleminde de kullanılmış ve alt ölçekleriyle yüksek korelasyon açıklayacağı düşünülerek başka ölçekler de eklenmiştir. Primitif savunmalar alt ölçeğinin, immatür ve nevrotik savunmaları ölçümlediği gerekçesiyle IPO orijinal form eş zaman geçerliği kapsamında kullanılmayan savunma biçimleri testi Türkiye örnekleminde kullanılan ölçeklerden birisi olmuştur. Envanterin primitif savunmalar ve kimlik difüzyonu alt ölçekleri için yakınsak geçerlik kapsamında kullanılan ölçekler, dürtüsel saldırganlık ve negatif duygulanım için sırasıyla Buss-Durkee Düşmanlık Envanterinden uyarlanan Buss-Perry Saldırganlık Ölçeği (*Madran, 2012*) ve Pozitif ve Negatif Duygular Ölçeği (*Gençöz, 2000*) dir. İlkel savunmalar ve kimlik difüzyonu alt ölçeklerinin dürtüsel saldırganlık ve negatif duygulanım için kullanılan yakınsak geçerlik ölçekleri ile elde edilen korelasyon katsayıları Tablo 5 ve 6'da sunulmaktadır. KOREN Buss-Perry Saldırganlık Ölçeği'nin tüm alt boyutlarıyla, Pozitif ve Negatif Duygular Ölçeği'nin negatif duygular alt boyutuyla .001 anlamlılık seviyesinde, Savunma Biçimleri Testi immatür ve nevrotik savunmalar alt boyutları ve KOREN arasında ise .001 anlamlılık seviyesinde ilişki bulunmuştur (Bkz. Tablo 7).

Tablo 5. KOREN Alt Ölçekleri ile Pozitif-Negatif Duygular Ölçeği Arasındaki Korelasyon Katsayıları

	KOREN -PS	KOREN -KD	KOREN -GT	KOREN TOPLAM PUAN
KOREN -PS*	1			
KOREN -KD*	.74***	1		
KOREN -GT*	.67***	.70***	1	
KOREN TOP*	.88***	.92***	.89***	1
PANAS POZ**	.07	-.00	.05	.35
PANAS NEG**	.47***	.51***	.51***	.56***

*KOREN PS; Kişilik Organizasyonları Envanteri Primitif Savunmalar AÖ, KOREN- KD; Kişilik Organizasyonları Envanteri Kimlik Difüzyonu AÖ, KOREN-GT; Kişilik Organizasyonları Envanteri Gerçeklik Testi AÖ, KOREN TOP; Kişilik Organizasyonları Envanteri Toplam Puanı

**PANAS POZ; Pozitif ve Negatif Duygular Ölçeği Pozitif Duygular AÖ, PANAS NEG; Pozitif ve Negatif Duygular Ölçeği Negatif Duygular AÖ

*** $p < .001$

Envanterin gerçeklik testi alt ölçeği için şizotipi ölçümü adına yakınsak geçerlik kapsamında kullanılan ölçekler sırasıyla; Büyüsel Düşünce Ölçeği (Atbaşoğlu vd., 2003), Algıda Sapmalar Ölçeği (Özel Kızıl vd., 2003) ve Şizotipal Kişilik Ölçeğidir (Şener vd., 2006) ve elde edilen korelasyon katsayıları Tablo 8'de sunulmaktadır. Bahsi geçen ölçekler KOREN ile birlikte 98 kişiye sunulmuş, elde edilen korelasyon katsayıları tüm ölçek alt boyutlarıyla anlamlı seviyede ilişki göstermiştir ($p < .001$). Orijinal form yakınsak geçerliğinde kullanılmayan ancak Türkiye örnekleminde kullanılmış olan Kişilik İnanç Ölçeği Kısa Formu alt ölçekleri ile KOREN arasındaki korelasyon katsayıları Tablo 9'da sunulmaktadır. Kişilik İnanç Ölçeği Kısa Formu alt ölçekleri ile KOREN alt ölçekleri arasında .001 seviyesinde anlamlı ilişki bulunmuştur.

Sosyal istenirlik ölçümü için eş zaman geçerliği kapsamında Sosyal İstenirlik Ölçeği (Akın, 2010) ve son olarak psikolojik durum ölçümü için sırasıyla Beck Depresyon Envanteri (Hisli ve Erten, 1984) ve Durumluk Sürekli Kaygı Envanteri Yetişkin Formu (LeCompte ve Öner, 1983) aynı 318 kişilik örneklem grubuna

sunulmuştur. Gerçekleştirilen analiz sonuçları Tablo 10 ve 11'de sunulmuş olup, KOREN ile psikolojik durum ölçümleri için kullanılan ölçekler arasında .001 anlamlılık seviyesinde ilişki bulunmuştur. Sosyal istenirlik ölçümü için kullanılan Sosyal İstenirlik Ölçeği ve KOREN arasında .001 anlamlılık seviyesinde negatif yönlü ilişki saptanmıştır.

Kişilik organizasyonları envanteri tüm alt ölçek puanları ve toplam puanı Pozitif ve Negatif Duygular ölçeği negatif duyguları alt ölçeği ile .001 anlamlılık seviyesinde anlamlı ilişki göstermiştir. Sınır durum ve nevrotik kişilik organizasyonlarının temelinde negatif duygular barındırdığı bildirilmektedir. Envanterin orijinal formunda da benzer sonuçlarla karşılaşmaktadır. Sınır durum ve nevrotik organizasyonların bir diğer özelliği olan saldırganlık duygularını ölçümlemek adına Tablo 6'da sunulan korelasyon analizi sonuçlarına göre, KOREN tüm alt ölçekleri ve toplam puanı ile Buss-Perry Saldırganlık alt ölçekleri arasında .001 seviyesinde anlamlı ilişki vardır.

Tablo 6. KOREN Alt Ölçekleri ile Buss-Perry Saldırganlık Ölçeği Alt Ölçekleri Arasındaki Korelasyon Katsayıları

	KOREN PS	KOREN KD	KOREN GT	KOREN TOP
KOREN -PS	1			
KOREN -KD	.74**	1		
KOREN -GT	.67**	.70**	1	
KOREN TOP	.88**	.92**	.89**	1
BPSÖ-FS*	.35**	.29**	.30**	.35**
BPSÖ-SS*	.33**	.26**	.34**	.34**
BPSÖ-ÖF*	.40**	.41**	.41**	.45**
BPSÖ-DŞ*	.53**	.51**	.47**	.56**
BPSÖ-TOP*	.47**	.44**	.45**	.50**

*BPSÖ-FS; Buss-Perry Saldırganlık Ölçeği Fiziksel Saldırganlık AÖ, BPSÖ-SS; Buss-Perry Saldırganlık Ölçeği Sözel Saldırganlık AÖ, BPSÖ-ÖF; Buss-Perry Saldırganlık Ölçeği Öfke AÖ, BPSÖ-DŞ; Buss-Perry Saldırganlık Ölçeği Düşmanlık AÖ, BPSÖ-TOP; Buss-Perry Saldırganlık Ölçeği Toplam Puanı

** $p < .001$

Tablo 7'de sunulan korelasyon analizi sonuçlarına göre, savunma biçimlerinden immatur ve nevrotik savunmalar ile KOREN tüm alt boyutları arasında .001 seviyesinde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Beklenildiği gibi KOREN alt ölçekleri ile immatur savunmalar arasındaki ilişki gücünün daha yüksek olduğu gözlenmektedir.

Tablo 7. KOREN Alt Ölçekleri ile Savunma Biçimleri Testi Alt Ölçekleri Arasındaki Korelasyon Katsayıları

	KOREN PS	KOREN KD	KOREN GT	KOREN TOP
KOREN -PS*	1			
KOREN -KD*	.74**	1		
KOREN -GT*	.67**	.70**	1	
KOREN TOP*	.88**	.92**	.89**	1
İMMATUR SAV*	.48**	.48**	.48**	.53**
NEVROTİK SAV*	.18**	.23**	.21**	.23**
OLGUN SAV*	.00	.06	.09	.06

*KOREN PS; Kişilik Organizasyonları Envanteri Primitif Savunmalar AÖ, KOREN- KD; Kişilik Organizasyonları Envanteri Kimlik Difüzyonu AÖ, KOREN-GT; Kişilik Organizasyonları Envanteri Gerçeklik testi AÖ, KOREN TOP;

Kişilik Organizasyonları Envanteri Toplam Puanı; İMMATUR SAV; Savunma Biçimleri Testi İmmatur Ssvunmalar AÖ, NEVROTİK SAV; Savunma Biçimleri Testi Nevrotik Savunmalar AÖ, OLGUN SAV; Savunma Biçimleri Testi Olgun Savunmalar AÖ.

** $p < .001$

Tablo 8'de KOREN şizotipi ölçümü yakınsak geçerliği kapsamında kullanılan algıda sapmalar, büyüsel düşünce ve şizotipal kişilik ölçeği arasında yapılan korelasyon analizi sonuçlarına göre .001 seviyesinde anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Tablo 8. KOREN Alt Ölçekleri ile Şizotipi Ölçümü Yakınsak Geçerlik Kapsamında Kullanılan Ölçeklerin Alt Ölçekleri Arasındaki Korelasyon Katsayıları

	KOREN PS	KOREN KD	KOREN GT	OREN TOP	ASÖ	BDÖ	ŞKÖ- BİLAL	ŞKÖ- DEZOR
KOREN -PS								
KOREN -KD	.74**							
KOREN -GT	.67**	.70**						
KOREN TOP	.88**	.92**	.89**					
ASÖ*	.43**	.49**	.70**	.60**				
BDÖ*	.30**	.36**	.61**	.47**	.68**			
ŞKÖ-BİLAL*	.25**	.39**	.52**	.44**	.65**	.73**		
ŞKÖ-DEZOR*	.48**	.54**	.64**	.62**	.60**	.54**	.58**	
ŞKÖ-KİŞAR*	.38**	.50**	.47**	.51**	.37**	.36**	.44**	.50**

*ASÖ; Algıda Sapmalar Ölçeği, BDÖ; Büyüsel Düşünce Ölçeği, ŞKÖ-BİLAL; Şizotipal Kişilik Ölçeği Bilişsel Algısal Şizotipi, ŞKÖ-DEZOR; Şizotipal Kişilik Ölçeği Dezorganize Şizotipi, ŞKÖ-KİŞAR; Şizotipal Kişilik Ölçeği Kişiler Arası Şizotipi

** $p < .001$

Ölçek orijinal formunda kullanılmamış ancak Kernberg kişilik bozuklukları haritasından yola çıkarak KOREN alt ölçekleri ile anlamlı ilişki göstereceğini düşündüğümüz kişilik özellikleri ve KOREN alt ölçekleri arasında yapılan Pearson Momentler Çarpımı korelasyon analizi katsayıları Tablo 9'da sunulmuştur.

KOREN tüm alt ölçeklerinin tüm kişilik tipleriyle anlamlı seviyede korelasyon göstermesi fakat KOREN toplam puanının en yüksek korelasyon katsayısını Borderline kişilik özellikleriyle göstermesi, envanterin kendisinden beklenen işlevi yerine getirebilecek özellikte bir envanter olduğunu kanıtlar niteliktedir.

Tablo 9. KOREN Alt Ölçekleri ile Kişilik İnanç Ölçeği Kısa Formu Alt Ölçekleri Arasındaki Korelasyon Katsayıları

	KOREN PS	KOREN KD	KOREN GT	KOREN TOP
ÇEKİNGEN	.41**	.48**	.50**	.52**
BAĞIMLI	.53**	.47**	.51**	.56**
PASİF-AGRESİF	.38**	.37**	.42**	.43**
OKB	.40**	.32**	.40**	.41**
ANTİSOSYAL	.42**	.29**	.46**	.43**
NARSİSİSTİK	.28**	.31**	.45**	.38**
HİSTRİONİK	.45**	.48**	.58**	.56**
ŞİZOİD KB	.18**	.31**	.34**	.32**
PARANOİD	.60**	.44**	.60**	.60**
BORDERLINE	.57**	.51**	.60**	.62**

** $p < .001$

Tablo 10. Sosyal İstenirlik Ölçümü için Kullanılan Sosyal İstenirlik Ölçeği ile KOREN Alt Ölçekleri Arasındaki Korelasyon Katsayıları

	KOREN PS	KOREN KD	KOREN GT	KOREN TOP
SİÖ-İZLENYÖN*	-.16***	-.14**	-.19***	-.19***
SİÖ-ÖZALDAT*	-.21***	-.24***	-.03	-.18***
SİÖ_TOP*	-.19***	-.20***	-.12**	-.19***

* SİÖ_İZLENYÖN; Sosyal İstenirlik Ölçeği İzlenim Yönetimi, SİÖ_ÖZALDAT; Sosyal İstenirlik Ölçeği Öz Aldatma; SİÖ_TOP; Sosyal İstenirlik Ölçeği Toplam Puanı

*** $p < .001$

Sosyal İstenirlik tüm alt ölçekleri ile KOREN tüm alt ölçekleri arasında anlamlı seviyede negatif yönlü ilişki saptanmıştır. İyi görünme eğilimini ölçümleyen sosyal istenirlik ölçümünde, ölçekten alınan puan arttıkça bireylerin savunma düzenekleri, kimlik görünümü ve gerçeklik testi puan ortalamalarının düştüğü gözlenmiştir. Sosyal istenirlik “bireyin herhangi bir ölçme aracının maddelerini yanıtlarken, kendisiyle ilgili gerçekçi bilgiler vermek yerine kendini sosyal ve normatif anlamda olumlu biçimde sunma eğilimi” olarak tanımlanmaktadır (Ellingson vd., 2001; Akt., Akın 2010). Kendini toplumsal olarak kabul edilmiş normlar karşısında iyi gösterme eğilimi, testi alan bireylerin, KOREN alt ölçeklerinde yer alan primitif savunmalar, kimlik difüzyonu ve gerçeklik testine dair maddelere de dikkatli ve kendini kontrol ederek yanıt verdiklerini düşündürmüştür. Sosyal istenirlik düzeyi yüksek bir bireyin, kendini iyi gösterme eğilimi ile diğer alt ölçeklerden düşük puan alması beklediğimiz bir sonuçtur.

Psikolojik durumu ölçümlemek adına kullanılan yakınsak geçerlik ölçekleri ile KOREN arasında yapılan korelasyon analizi sonuçları Tablo 11’de sunulmuştur. Durumluk kaygı, sürekli kaygı ve depresyon ölçümü arasında .001 seviyesinde anlamlı ilişkiler bulunmuş; sırasıyla korelasyon katsayıları, Durumluk Kaygı ile .40, Sürekli Kaygı ile .57 ve Beck Depresyon Ölçeği ile .55 olarak saptanmıştır.

Tablo 11. Psikolojik Durum Ölçümü için Yakınsak Geçerlik Kapsamında Kullanılan Ölçekler ile KOREN Alt Ölçekleri Arasındaki Korelasyon Katsayıları

	KOREN PS	KOREN KD	KOREN GT	KOREN TOP
DSKE-DURKAY*	.33**	.38**	.37**	.40**
DSKE-SURKAY*	.48**	.57**	.48**	.57**
BECK-TOP*	.46**	.53**	.49**	.55**

*DSKE-DURKAY; Durumluk Sürekli Kaygı Envanteri Durumluk Kaygı AÖ, DSKE-SURKAY; Durumluk Sürekli Kaygı Envanteri Sürekli Kaygı AÖ, BECK-TOP; Beck Depresyon Ölçeği Toplam Puanı.

** $p < .001$

KOREN iç tutarlık analizi bulguları

KOREN tüm maddelerin ve alt boyutları oluşturan maddelerin iç tutarlılık katsayıları Cronbach Alfa katsayısı ve Spearman Brown iki yarı test korelasyonu ile belirlenmiş ve bulgular Tablo 12’de sunulmuştur. Güvenirlik analizi esnasında madde toplam puan korelasyonuna katkı sağlamayan (.30’un altında kalan) maddeler açılımlı faktör analizi sonuçları ile karşılaştırıldıktan sonra envanterden çıkarma işlemi yapılmıştır. Yapılan iç tutarlılık analizine göre, envanter Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı, .91 bulunmuştur. Madde atma işleminden sonra maddelerin toplam madde korelasyonları .32 ila .60 arasında değerler almışlardır. Elde edilen Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı ve Spearman Brown iki yarı test güvenirlik katsayısı ölçeğin güvenilir olduğunu ifade etmektedir.

Yapılan iç tutarlık analizi sonuçlarına göre, Kişilik Organizasyonları Envanteri tüm alt ölçekleri Cronbach Alfa katsayıları anlamlı çıkmıştır. Primitif savunmalar alt ölçeği için ($r=.77$), kimlik difüzyonu alt ölçeği için ($r=.82$) ve gerçeklik testi alt ölçeği için ($r=.85$) elde edilen katsayı sonuçları, envanter alt ölçeklerinin iç tutarlılık güvenirliliği açısından yeterli düzeyde olduğunu göstermiştir.

Tablo 12. Kişilik Organizasyonları Envanteri İç Tutarlılık Katsayıları

KOREN	N	r
Primitif Savunmalar	418	.77
Kimlik Difüzyonu	418	.82
Gerçeklik testi	418	.85
KOREN Toplam	418	Cronbach Alfa Spearman Brown .91 .80

Üç hafta arayla ölçeğin Türkçe formunun uygulandığı 42 kişilik örneklem grubunun verdiği yanıtlar arası tutarlılık Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı yöntemi ile hesaplanmış ve korelasyon katsayısı .001 anlamlılık seviyesinde .91 bulunmuştur. Verilen yanıtların değişmezliği ölçeğin test tekrar test güvenirliliğinin de sağlanmış olduğunu göstermektedir.

Tablo 13. Kişilik Organizasyonları Envanteri Alt Ölçeklerinin Test Tekrar Test Güvenirlik Analiz Sonucu

	Uygulama	n	Art. Ort.	Std. Sapma	r
KOREN TOP	1.Uyg.	42	111.8571	29.39601	.91**
	2.Uyg.	42	103.4048	35.73620	
KOREN-PS	1.Uyg.	42	32.8810	11.04139	.94**
	2.Uyg.	42	30.4048	12.52716	
KOREN-KD	1.Uyg.	42	45.2143	12.00312	.85**
	2.Uyg.	42	41.6905	15.13595	
KOREN-GT	1.Uyg.	42	33.7619	9.27838	.85**
	2.Uyg.	42	31.3095	10.39814	

** $p < .001$

Tablo 14. İkinci Örneklem Grubu Katılımcı Bilgileri

	N	%
Cinsiyet		
Kadın	365	87.7
Erkek	51	12.3
Toplam	416	100
Yaş		
18-23	171	41.1
24-29	103	24.8
30-35	45	10.8
36-41	33	7.9
42 ve üzeri	64	15.4
Toplam	416	100
Eğitim Durumu		
İlkokul	7	1.7
Ortaokul	11	2.6
Lise	56	13.5
Lisans	287	69.0
Lisansüstü	55	13.2
Toplam	416	100
Medeni Durum		
Bekar	249	59.9
Nişanlı	14	3.4
Evli	132	31.7
Boşanmış/Dul	21	5.0
Toplam	416	100
Psikiyatri Başvurusu		
Hayır	298	71.6
Evet	118	28.4
Toplam	416	100
Psikoterapi Hizmeti Alma		
Hayır	345	82.9
Evet	71	17.1
Toplam	416	100

Çalışmanın ilk kısmında geçerlik ve güvenirlik analizleri tamamlanan Kişilik Organizasyonları Envanteri,

ikinci örneklem grubu verileri (n=416) üzerinde tekrar geçerlik ve güvenirlik analizlerine tabi tutulmuş; yapı geçerliği için açımlayıcı faktör analizi yönteminde oblimin döndürme tekniği uygulanmıştır. Envanter iç tutarlılık katsayısı için ilk aşamada tekrar edilen Cronbach Alfa katsayı değerlendirmesi ve Spearman Brown iki yarı test korelasyonu tekrar edilmiştir. İkinci örneklem grubunun demografik bilgileri Tablo 14'de sunulmuştur.

Araştırmanın birinci kısmında dil eşdeğerliği, yapı geçerliği ve güvenirlik analizleri tamamlanmış ölçeğin, madde atma işleminin söz konusu olması sebebiyle, araştırmanın ikinci adımında açımlayıcı faktör ve iç tutarlılık analizleri tekrar edilmiştir. Ölçek orijinal formunda yer alan tüm faktör isimlerinin madde kümelerinin başında yer alıyor ve maddelerin ait oldukları faktör altında peş peşe sunuluyor olmasının, testi yanıtlayan bireylerin yanıtları manipüle edebilmelerine imkan vereceği düşünülerek, envanter, ikinci örneklem grubuna (416 kişi) madde dizilişleri karışık sırada ve faktör isimleri başlıkta yer almayacak şekilde sunulmuştur. 416 kişilik örneklem verisi faktör analizine uygunluk için Kaiser-Mayer-Olkin ve Bartlett Küresellik analizi ile incelenmiştir. Yapılan analiz sonrası, örneklem verisi KMO değerinin .92 ve Bartlett Küresellik Testi sonucununsa anlamlı çıktığı görülmüştür.

Envanterin 31 maddelik son halinin sunulduğu ikinci örneklem grubu verisi üzerinde yapılan açımlayıcı faktör analizi sonuçlarına göre, toplam varyansın %41.9'unu açıklayan üç faktörlü yapı elde edilmiş, temel bileşenler analizi yönteminde oblimin döndürme tekniği sonuçlarına göre, madde faktör yükleri .39 ve .79 arasında değişim göstermiştir. Maddelerin altında toplandıkları faktörlerin birinci adımda elde edilen bulgulardan farklı çıkmadığı, yalnızca madde faktör yüklerinde küçük değişimler olduğu gözlemlenmiştir. İkinci örneklem verisi üzerinde AFA yönteminde oblimin döndürme tekniği ile elde edilen maddeler ve faktör yükleri Tablo 15'de sunulmaktadır.

Tablo 15. Temel Bileşenler Analizi Eğik Döndürme Yöntemi Sonucuna Göre Madde Faktör Yükleri

Örnek Madde	Madde No	Faktör Bileşenleri		
		1	2	3
Yakın bir ilişki içindeyken benlik duygumu yitirmekten korkarım	5	.42		
Sıcakkanlı ve fedakâr olmak ile soğuk ve ilgisiz biri olmak arasında gidip gelirim.	7	.79		
	9	.51		
	12	.43		
	13	.39		
	15	.41		
	19	.67		
	22	.54		
	30	.44		
Kayılyken ya da aklım karışık olduğunda, dış dünyadaki şeyler de bana anlamsız gelir.	3		.40	
Çevremdeki her şey belirsizleştiyse ve karıştıysa iç dünyam da belirsiz ve karışık bir hal alır.	4		.46	
	6		.38	
	8		.63	
	11		.42	
	14		.68	
	16		.79	
	24		.44	
	26		.37	
	28		.48	
İnsanları üzen şeyler yaptığımı; ancak bunların insanları neden üzdüğünü anlayamadığımı fark ederim.	1			.40
Bir şeyi sadece gerçek olarak algılamayı mı istiyorum yoksa o şey sahiden gerçek mi söyleyemem.	2			.62
Duyduğum bir sesin ya da gördüğüm bir şeyin hayal dünyamın ürünü olup olmadığından emin olamam.	10			.31
	17			.52
	18			.46
	20			.66
	21			.78
	23			.46
	25			.72
	27			.49
	29			.79
	31			.54

Sonuçlar araştırmanın birinci adımıyla herhangi bir farklılık göstermemiş; Faktör 1'in ana teması primitif savunmaları temsil ederken, Faktör 2 kimlik difüzyonunu temsil etmiş, Faktör 3 ise şizotipiye ölçümleme işleviyle kişinin gerçeklik testi ile ilgili bilgi verme niteliğini üstlenmiştir.

KOREN güvenirlilik analizi bulguları

Çalışmanın ikinci örneklem grubu olan 416 kişilik veri üzerinde, iç tutarlılık katsayıları, Cronbach Alfa katsayısı ve Spearman Brown iki yarı test korelasyonu ile belirlenmiştir. Elde edilen Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı ve Spearman Brown iki yarı test güvenirlilik katsayısı envanterin güvenilir olduğunu bu örneklem grubunda da ifade etmektedir. Güvenirlilik analizlerine dair bulgular Tablo 16'da sunulmaktadır.

Tablo 16. Kişilik Organizasyonları Envanteri İç Tutarlılık Katsayıları

KOREN	N		r
Primitif Savunmalar	418		.81
Kimlik Difüzyonu	418		.82
Gerçeklik testi	418		.81
KOREN Toplam	418	Cronbach Alfa	.92
		Spearman Brown	.84

Kişilik Organizasyonları Envanteri alt ölçekleri üzerinde yapılan iç tutarlılık analizi sonuçlarına göre, elde edilen Cronbach Alfa katsayıları araştırmanın birinci kısmındaki bulgularla benzer şekilde anlamlı çıkmıştır. Primitif savunmalar alt ölçeği için ($r=.81$), kimlik difüzyonu alt ölçeği için ($r=.82$) ve gerçeklik testi alt ölçeği için ($r=.81$) elde edilen katsayı sonuçları envanter alt ölçeklerinin iç tutarlılık güvenirliliği açısından yeterli düzeyde olduğunu göstermiştir.

Madde toplam puan korelasyonları .30'un altında kalan, anlamlı düzeyde ayırt edici özelliği bulunmayan maddeler faktör analizi sonuçlarıyla birlikte değerlendirilip ölçekten çıkarıldıktan sonra, Kişilik Organizasyonları Envanteri alt ölçeklerinin yüksek ve düşük puan aralıkları, daha önce belirtildiği gibi, envanterin boyutsal yaklaşımlı bir envanter olması sebebiyle 1 veya 2 standart sapma ile belirlenmiştir. Envanterin nihai hali oluştuktan sonra, çalışmanın ikinci kapsamı için çalışılan örneklemden ($N=416$) elde edilen veriler ile yapılan tanımlayıcı istatistik değerleri Tablo 17'de sunulmaktadır.

Tablo 17. KOREN Alt Ölçek Ortalama Puan, Standart Sapma ve Değer Aralıkları

KOREN	Sayı	Ort.	SS	SH	+1 α	+2 α	Çarpıklık	Basıklık
Alt Ölçekleri								
PS	9	17.72	6.38	.36	24.10	30.48	.93	.86
KD	10	23.63	7.02	.40	30.65	37.67	.46	.13
GT	12	19.08	6.09	.35	25.17	31.26	1.22	1.94
Toplam	31	60.44	17.17	.99	77.61	94.78	.83	1.12

Primitif savunmalar alt ölçeği ortalama puanı 17.72 standart sapma puanı 6.38 olduğu için, primitif savunmalar alt ölçeğinden alınan puan aralıklarında; 11.34 ve altındaki puan düşük primitif savunma düzeneğine sahip olmayı ifade ederken, 24.10 ve üzerindeki puan ise yüksek primitif savunma düzeneğine sahip olma düzeyini ifade etmektedir. Kimlik difüzyonu alt ölçeği ortalama puanı 23.63 ve standart sapma puanı 7.02 olduğu için, kimlik difüzyonu alt ölçeğinden alınan puan aralıklarında; 16.61 ve altındaki puan bütünleşmiş kimlik algısını ifade ederken, 30.65 ve üzeri puan yüksek kimlik difüzyonu varlığını ifade etmektedir. Gerçeklik testi alt ölçeği ortalama puanı 19.08 ve standart sapma puanı 6.09 olduğu için, 12.99 puan ve altındaki puan gerçekliği test etme kapasitesinin tamlığını ifade ederken, 25.17 ve üzerindeki puan gerçeklik testinde bozulmanın var olduğunu ifade etmektedir. Standart hata, popülasyondaki ortalamanın dağılım değişikliğini göstermektedir ve standart hata puanının küçük oluşu popülasyona dair tahminlerin gerçekliği açısından önem arz eder. "Standart hata ne kadar küçükse, popülasyona dair yapılan tahminler o kadar isabetlidir" (Özbek ve Keskin, 2007).

Tartışma

Türkçeye uyarlaması yapılan kişilik organizasyonları envanteri, geçerlik bulguları açısından değerlendirildiğinde, elde edilen üç faktörlü yapının orijinal ölçeğin faktör yapısıyla aynı olduğu görülmüştür. Orijinal envantere uygulanan doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarında elde edilen X^2/sd (3316.87/1536=2.15) ve AIC (244.87) verilerine bakarak, üç faktörlü bir modelin istatistiksel açıdan daha anlamlı sonuçlar ortaya koyduğu bildirilmiştir (Lenzenweger vd., 2001). Orijinal formda elde edilen faktörler arası korelasyon katsayıları iki faktörlü modelde .69 iken, üç faktörlü modelde, sırasıyla primitif savunmalar ve kimlik difüzyonu arasında .97, primitif savunmalar ve gerçeklik testi arasında .71, kimlik difüzyonu ve gerçeklik testi arasında .67 olarak bildirilmiştir. Envanter alt boyutları iç tutarlılık katsayıları da yine şekilde orijinal form iç tutarlılık katsayıları ile benzer sonuçlar ortaya koymuştur.

Güvenirlik çalışması kapsamında orijinal form için dört hafta aryla yapılan iki uygulama arası Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon katsayıları sırasıyla primitif savunmalar alt ölçeği için .72, kimlik difüzyonu alt ölçeği için .78 ve gerçeklik testi alt ölçeği için .73 olarak saptanmıştır (Lenzenweger vd., 2001).

Kişilik organizasyonları envanteri, Belçika, Hollanda, Japonya, Almanya, İtalya, Brezilya ve Portekiz örneklemelerinde çalışılmış, bahsi geçen ülkelerin dillerine çevrilmiş ve güvenilirlik geçerlik işlemleri yapılmıştır (Smits vd., 2009; Berghuis vd., 2009; Igarashi vd., 2009; Silveira, Oliveira ve Bandeira, 2011; Barreto vd., 2017; Preti vd., 2015). Envanterin faktör yapısı Belçika örnekleminde, kimlik difüzyonu ve primitif savunmaları temsil eden boyutların .97 oranında korelasyon göstermesi sebebiyle, bu iki boyutun ampirik olarak ayrılmasının zor olacağını belirtmiştir. Gerçeklik testi boyutunun psikotik kişiliğe sahip bireyleri ayıracağı yönündeki argümanlara dayanarak, iki boyutlu bir modelin üç boyutlu bir modele kıyasla daha iyi bir uyum göstereceği kanısıyla Belçika örneklemindeki envanter iki faktörlü bir yapı olarak sunulmuştur (Smits vd., 2009). Klinik olan ve klinik olmayan örnekleme test edilen kişilik organizasyonları envanteri, faktörler arası korelasyon katsayıları değerleri değişmemiş, klinik olmayan örnekleme .61 iken klinik örnekleme .62 olarak bulunmuştur. Envanterin uyum indekslerinin de (Klinik olmayan örnekleme; CFI= .95, SRMR= .07; Klinik örnekleme; CFI= .97, SRMR= .10) her iki örnekleme için büyük oranda aynı kaldığı belirtilmiştir. Envanterin uyarlama çalışması yapılan Hollanda örnekleminde, klinik ve klinik olmayan iki örnekleme üzerinde yapılan çalışmada, kimlik difüzyonu, primitif savunmalar, gerçeklik testine ek olarak ahlaki değerler ve agresyon olmak üzere iki boyut eklenmiş, envanter envanter faktör yapısı F1 genel kişilik patolojisi (PS, KD ve AD), F2 gerçeklik testi, F3 agresyon ve F4 sadistik agresyonu temsil etmek üzere dört faktörlü bir yapıya ulaşmıştır (Berghuis vd., 2009). Envanterin Brezilya uyarlamasında, Hollanda örnekleme üzerinde gerçekleştirilen süreç tekrar edilmiş ve ahlaki değerler ve agresyon boyutlarının eklenmesiyle birlikte envanter yine dört faktörlü bir yapı sergilemiştir (Oliveira ve Bandeira, 2011). Envanterin Portekiz ve Japonya örneklemelerinde de yine benzer şekilde dört faktörlü bir yapı ortaya koyulmuştur (Barreto vd., 2002; Igarashi vd., 2009).

İstatistiksel bağlamda üç faktörlü yapı Türkiye örnekleminde de orijinaline benzer şekilde en uygun sonucu vermiştir. Orijinal envantere açımlayıcı faktör analizi uygulanmamış (Lenzenweger vd., 2001), yalnızca doğrulayıcı faktör analizi sonuçları bildirilmiştir. Türkiye örneklemindeki uyum indeksleri orijinal envanter uyum indeksleriyle benzerlik göstermektedir. Açımlayıcı faktör analizi sonuçlarında elde edilen madde faktör yükleri, yapılan güvenilirlik analizlerinden sonra elde edilen madde toplam puan korelasyonları ile birlikte değerlendirilmiştir. Ek olarak maddelerin negatif işaretli kısmi korelasyon katsayılarının (anti-image matrisi) korelasyon matrisi köşegen görünümünün .50'den büyük olması gerekliliği, köşegen matriste .50'nin altında değer gösteren ve faktör yükü .30'un altında olan ve çıkarılmaları ölçek madde toplam puan korelasyonunun aleyhine etki etmeyeceği gözlemlenen -güvenirlik analizi sonuçlarına bağlı kalınarak- envanterin primitif savunmalar alt ölçeğinden yedi, kimlik difüzyonu alt ölçeğinden 11 ve gerçeklik testi alt ölçeğinden sekiz olmak üzere toplam 26 madde envanterden çıkarılmıştır. Envanterin klinik örnekleme üzerinden oluşturulan üç faktörlü model, toplam varyansın %48.6sını açıklamıştır. Ek olarak, ölçek orijinal formunda yer alan tüm faktör isimlerinin madde kümelerinin başında yer alıyor ve maddelerin ait oldukları faktör altında peşe sunuluyor olmasının, testi yanıtlayan bireylerin yanıtları manipüle edebilmelerine imkan vereceği düşünüülerek, envanter, ikinci örnekleme grubuna (416 kişi) madde dizilişleri karışık sırada ve faktör isimleri başlıkta yer almayacak şekilde sunulmuştur. İkinci örnekleme grubunda cinsiyet dağılımındaki eşitsizlik (%87.7 kadın, %12.3 erkek) bir sınırlılık olarak karşımıza çıkmıştır. İlk örnekleme grubunda geçerlik ve güvenilirlik işlemleri tamamlanmış olan envanter, yeni bir örnekleme sağlama geçerliği işlemine tabi tutulmuştur. Ancak ikinci örnekleme grubundaki bahsi geçen cinsiyet dağılımı eşitsizliği göz önünde bulundurulduğunda, sağlama geçerliğinin farklı örnekleme

gruplarında tekrar edilmesi önerilmektedir.

Envanter üzerinde yapılan madde çıkarma işlemi sonrası elde edilen faktör oluşumunu test etmek ve madde diziliş sunumunu değiştirmenin ölçek alt yapısına etki edip etmediğini gözlemek amacıyla araştırmanın ikinci kısmında açılımlayıcı faktör analizi ve güvenilirlik analizleri yinelenmiştir. Elde edilen sonuçlar, maddelerin birinci kısımdaki gibi ait oldukları faktör altında kaldığını, madde faktör yüklerinde büyük farklılıklar olmadığını göstermiştir. Envanter tekrar edilen AFA sonuçlarına göre, ikinci aşamada toplam varyansın %41.9'unu açıklayan üç faktörlü bir yapı ortaya koymuştur. Ek olarak yapılan güvenilirlik analizi sonuçlarına göre ise, envanterin iç tutarlılık katsayı gücünü yitirmediği ve güvenilirliğinin tekrar sağlanmış olduğu gözlemlenmiştir. Orijinal envantere yakınsak geçerlik kapsamında kullanılan tüm ölçekler Türkiye örnekleminde de kullanılmış, orijinal envanter ile benzer sonuçlar elde edilmiştir. Sınır durum kişilik örgütlenmesi çok güçlü duygulanımlara sahiptir ve çoğunlukla sınır durum kişilik örgütlenmesinde bilinçdışına gidilen ana yol duygulanımlardan geçmektedir. Bir sınır durum kişilik örgütlenmesinin affektif yoğunudur; sıklıkla öfkeli ve suçlayıcıdır ve agresyon düzeyinde değişiklikler gözlemlenmektedir (Clarkin vd., 2012). Sınır durum organizasyonun temel grafığında yer alan negatif duygulanım ve agresyon, yakınsak geçerlik kapsamında anlamlı korelasyon göstereceğini düşündüğümüz Pozitif ve Negatif Duygu Ölçeği (Gençöz, 2000) ile Buss-Perry Saldırganlık Ölçeği'ni (Madran, 2012) tercih etmemize sebep olmuştur. Elde edilen korelasyon sonuçları negatif duygular ve saldırganlık ile kişilik organizasyonları envanteri arasında anlamlı ilişkiler ortaya koymuştur. Sınırdaki ve psikotik örgütlenme gösteren patolojilerin, bölme mekanizması temelli ilkel savunmalar gösterdikleri bildirilmektedir (Acklin, 1993). Bu bağlamda, envanter orijinal formuyla sunulmamış olan ancak primitif savunmalar alt ölçeğiyle anlamlı ilişki ortaya koyacağı düşünülen Savunma Biçimleri Testi (Yılmaz vd., 2007) de yakınsak geçerlik kapsamında kullanılmış ve immatur ve nevrotik savunmalar alt ölçekleri ile kişilik organizasyonları envanteri alt ölçekleri arasında anlamlı ilişkiler gözlemlenmiştir. Envanterin gerçeklik testi alt ölçeğinde yakınsak geçerlik kapsamında şizotipi ölçümlemek adına orijinaline uygun olarak kullanılan tüm ölçekler ile envanter alt ölçekleri arasında beklenildiği gibi anlamlı korelasyon sonuçları elde edilmiş, sapmış algı, büyüsel düşünce yapısı ve şizotipal kişilik özellikleri ile kişilik organizasyonları arasında anlamlı seviyede ilişki ile karşılaşılmıştır. Envanterin orijinal formu ile şizotipi ölçümü adına yakınsak geçerlik kapsamında kullanılan referans düşünce ölçeği Türkçe uyarlaması olmaması sebebiyle kullanılmamıştır. Orijinal form yakınsak geçerlik kapsamında kullanılmamış olan Kişilik İnancı Ölçeği Kısa Formu (Taymur vd., 2011) ise Türkiye örnekleminde kullanılmış, elde edilen sonuçlar tüm kişilik özellikleri ve kişilik organizasyonları arasında anlamlı sonuçlar ortaya koymuştur. Orijinal formda da kullanılan Sosyal İstenirlik Ölçeği ile arasında orijinaliyle benzer şekilde negatif yönlü anlamlı ilişkiler elde edilmiştir. Genel psikolojik durum ölçümü adına yakınsak geçerlik kapsamında kullanılan Durumluk Sürekli Kaygı Envanteri (Le Compte ve Öner, 1983) ve Beck Depresyon Envanteri (Hisli ve Erten, 1984) arasında da yine orijinaline benzer şekilde anlamlı ve pozitif yönlü ilişkiler saptanmıştır. Literatür incelemesi yapıldığında, kişilik organizasyonları envanteri yakınsak geçerlik ölçümü için kullanılan en kapsamlı ölçek takımı yalnızca orijinal çalışmasına (Lenzenweger vd., 2001) benzer biçimde bu çalışmada kullanılmıştır. Yapılan yakınsak geçerlik çalışması, kişilik organizasyonları konusunu tüm yönleriyle ele aldığımız geniş kapsamlı bir takım ölçek kullanımı sayesinde başarıyla tamamlanmıştır.

Bu çalışmada öncelikli amaç, kişilik organizasyonlarını ölçümlemek adına Clarkin ve Kernberg (1995, 2001) tarafından geliştirilmiş olan kişilik organizasyonları envanterinin Türkçeye uyarlama çalışmasının yapılmasıydı. Kernberg (1976), kişilik patolojilerini sıradışı davranış örüntülerinin bir yapıya entegrasyonu olarak açıklamaktadır. Kişilik patolojisinin kişiliğin hangi gelişim seviyesinde organize olduğu sorusunun yanıtı, psikoterapistin uygulayacağı terapi yöntemi açısından bir yol haritası çizer niteliktedir. Türkiye'de psikodinamik ekolün kullandığı objektif testler arasında kişilik organizasyonlarını tanılamaya yönelik bir test bulunmayışından dolayı bu envanteri Türkçe literatüre kazandırmaya çalışmak temel motivasyon kaynağımızı oluşturmuştur.

Bu noktada, klinik bir tanının salt tek bir envanterle değerlendirilemeyeceğini söylemek doğru olacaktır. İnsan dinamik bir varlıktır. Bireyler aynı tanıyı almış olsalar dahi pek çok bozukluk kendi içinde sahip olduğu özellikler bakımından farklılık gösterebilmektedir. Bu noktada psikoterapistlerin terapi formülasyonlarına karar verirken, kişiye özel bir yapılanma yaratmada zorunda oldukları yadsınamaz bir gerçektir. Boyutsal yaklaşımlı envanterler laboratuvar analizlerinde kullanılan kitler olmadıkları gibi, herhangi bir tanı desteği olmadan, keskin sonuçlar elde etmemize olanak sağlamamaktadır. Her bir kişilik yapılanması, terapistin terapi sürecini, kişilik organizasyonu (primitif savunma düzenekleri, kimlik bütünlüğü, gerçekliği test edebilme kapasitesi) bağlamında formüle etmesini gerektirmektedir. Envanterden elde edilen sonuçlar ile patolojinin varlığı veya yokluğu söz konusu olamayacaktır ancak Türkçe uyarlaması yapılan bu envanter, boyutsal yaklaşımlı bir puan aralığı ile psikoterapistin birazdan çıkacağı yolda bir fener niteliği sunar özelliktedir.

Kişilik Organizasyonları Envanteri, psikoterapiste, danışanlarının kimlik bütünlüğü, primitif savunma düzenekleri ve gerçekliği değerlendirme kapasitesitelerini farketmeye ilişkin bir destek niteliği sunmakta, psikodinamik kuram yönelimi ile çalışan terapistlerin, terapi formülasyonu yaparken yararlanabileceği objektif bir test olarak Türk literatürüne katkı sağlamaktadır.

Kaynaklar

- Acklin, M. W. (1993). Psychodiagnosis of personality structure II: Borderline personality organization. *Journal of Personality Assessment*, 61(2), 329-341
- Akın, A. (2010). İki Boyutlu Sosyal İstenirlik Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Psikometrik Özelliklerinin Araştırılması. *Gazi University Journal of Gazi Educational Faculty (GUJGEF)*, 30(3).
- Atbaşoğlu, E. C., Kalaycıoğlu, C. ve Nalçacı, E. (2003). Bütünsel Düşünce Ölçeği'nin Türkçe formunun üniversite öğrencilerindeki geçerlik ve güvenilirliği. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 14, 31-41.
- Barreto, J. F., Matias, M., Carvalho, H. M. ve Matos, P. M. (2017). Uncovering personality structure with the Inventory of Personality Organization: An exploration of factor structure with a Portuguese sample. *European Review of Applied Psychology*, 67(5), 247-257.
- Berghuis, H., Kamphuis, J. H., Boedijn, G. ve Verheul, R. (2009). Psychometric properties and validity of the Dutch Inventory of Personality Organization (IPO-NL). *Bulletin of the Menninger Clinic*, 73(1), 44-60.
- Bilge, Y. (2018). DSM-5 kişilik bozuklukları için kısa bir ölçek: Coolidge Eksen II Envanteri Plus Türkçe Kısa Formun geliştirilmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 19, 14-21.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). Faktör analizi: Temel kavramlar ve ölçek geliştirmede kullanımı. *Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi*, 32(32), 470-483.
- Cansever, G. (1982). *Klinik psikolojide değerlendirme yöntemleri*. Boğaziçi Üniversitesi.
- Clarkin, J. F., Kernberg, O. F. ve Yeomans, F. E. (2012). Borderline kişiliğin psikoterapisi. *MK Helvacıoğlu, Çev.). Kocaeli: Psikoterapi Enstitüsü Yayınları*.
- Çapık, C. (2014). Geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarında doğrulayıcı faktör analizinin kullanımı. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 17(3), 196-205.
- Erkorkmaz, Ü., Etikan, İ., Demir, O., Özdamar, K. ve Sanisoğlu, S. Y. (2013). Doğrulayıcı faktör analizi ve uyum indeksleri. *Türkiye Klinikleri Journal of Medical Sciences*, 33(1), 210-223.
- Gençöz, T. (2000). Pozitif ve negatif duygu ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 15(46), 19-26.
- Hisli N. (1989). Beck depresyon envanterinin üniversite öğrencileri için geçerliği, güvenilirliği. *Türk Psikoloji Dergisi*, 7: 3-14.
- Hoch, P. ve Polatin, P. (1949). Pseudoneurotic forms of schizophrenia. *Psychiatric Quarterly*, 23(2), 248-276.
- Igarashi, H., Hasui, C., Uji, M., Shono, M., Nagata, T. ve Kitamura, T. (2010). Effects of child abuse history on borderline personality traits, negative life events, and depression: A study among a university student population in Japan. *Psychiatry research*, 180(2-3), 120-125.
- Kernberg, O. F. (1976). Object Relations Theory and Clinical Psychoanalysis. Erişim adresi: <https://books.google.com.tr/books?id=D2UHAtqAUEC&printsec=frontcover&dq=Object+Relations+Theory+and+Clinical+Psychoanalysis&hl=tr&sa=X&ved=0ahUKewiTwZ3WjrTpAhUKCZoKHTvDDpEQ6AEIJzAA#v=onepage&q=Object%20Relations%20Theory%20and%20Clinical%20Psychoanalysis&f=false>
- Kernberg O. F ve Clarkin C. F. (1995). *The Inventory of Personality Organization*. White Plains, NY: The Newyork Hospital-Cornell Medical Center.
- Kernberg, O. F. ve Yeomans, F. E. (2011). *Aktarım Odaklı Psikoterapi*. Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları 60.
- Kernberg, O. F. ve Atakay, M. (2016). *Sınır durumlar ve patolojik narsisizm*. Metis.
- Lenzenweger, M. F., Clarkin, J. F., Kernberg, O. F. ve Foelsch, P. A. (2001). The Inventory of Personality Organization: Psychometric properties, factorial composition, and criterion relations with affect, aggressive dyscontrol, psychosis proneness, and self-domains in a nonclinical sample. *Psychological Assessment*, 13(4), 577.
- Madran, H. A. D. (2012). Buss-Perry saldırganlık ölçeği'nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 23, 1-6.

- McWilliams, N. (2010). *Psikanalitik Tanı. Baskı. E. Kalem, (çev.) İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları (orjinal baskı tarihi 1994).*
- Öner, N. (1997). Türkiye'de kullanılan psikolojik testler: Bir başvuru kaynağı. *Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.*
- Özabacı, N. (2011). İlişki Niteliği Ölçeği'nin Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 36(162).
- Özbek, H. ve Keskin, S. (2007). Standart sapma mı yoksa standart hata mı? *Van tıp dergisi*, 14(2), 64-67.
- Özel Kızıl, E. T., Can Saka, M., Gönüllü, İ., Artar, M., Başkak, B., Yazıcı, M. K., ... Atbaşoğlu, E. C. (2009). Algılamada Sapmalar Ölçeğinin Türkçe Uyarlamasının Geçerlilik ve Güvenilirliği. *Archives of Neuropsychiatry/Noropsikiatri Arsivi*, 46.
- Polat, Y. ve Kayaalp, G. T. (2012). Hayvancılık Denemesinde Faktör Analizi Yöntemlerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 28(5), 39-48.
- Preti, E., Prunas, A., De Panfilis, C., Marchesi, C., Madeddu, F. ve Clarkin, J. F. (2015). The facets of identity: Personality pathology assessment through the Inventory of Personality Organization. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 6(2), 129.
- Rangell, L. (1955). Scientific Proceedings: Panel Reports: The Borderline Case. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 3(2), 285-298.
- Silveira, L. B., de Oliveira, S. E. S. ve Bandeira, D. R. Validity Evidences of the Inventory of Personality Organization–Brasil (IPO-Br): Its Relation with the Five-Factor Model of Personality.
- Smits, D. J., Vermote, R., Claes, L. ve Vertommen, H. (2009). The inventory of personality organization–revised: construction of an abridged version. *European journal of psychological assessment*, 25(4), 223-230.
- Şahin, D. (2009). Kişilik Bozuklukları. Erişim adresi: https://www.tavsiyeediyorum.com/makale_3940.htm
- Şener, A., Bora, E., Tekin, I. ve Özaşkınlı, S. (2006). Şizotipal Kişilik Ölçeğinin Üniversite Öğrencilerindeki Geçerlik ve Güvenirliği. *Klinik Psikofarmakoloji Bulteni*, 16(2).
- Taymur, İ., Türçapar, M. H., Örsel, S., Sargın, E. ve Akkoyunlu, S. (2011). Kişilik İnanç Ölçeği-Kısa Formunun (KİÖ-KTF) Türkçe Çevirisinin Üniversite Öğrencilerinde Geçerlilik, Güvenilirliği. *Klin Psikiyatr*, 14, 199-209.
- Trimboli, F., Keenan, C. W. ve Marshall, R. L. (2019). A clinical guide to assessing level of ego development using psychological testing. *Bulletin of the Menninger Clinic*, 83(1), 25-52.
- Yılmaz, N., Gençöz, T. ve Ak, M. (2007). Savunma Biçimleri Testi'nin Psikometrik Özellikleri: Güvenilirlik ve Geçerlik Çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 18(3), 244-253.
- Zilboorg, G. (1941). Ambulatory schizophrenia. *Psychiatry*, 4(2), 149-155.

TURKISH ADAPTATION OF THE INVENTORY OF PERSONALITY ORGANIZATION: THE VALIDITY AND RELIABILITY STUDY

Gülhan Gökçe CERAN YILDIRIM
Serhat YÜKSEL

ABSTRACT

The aim of study is to develop Turkish version of Inventory of Personality Organization. The main contribution of the present study is to provide an objective test for the Turkish clinical psychology reseachs, which could identify the personality organization level. 418 students and faculty members from İstanbul Kültür University in total participated in the current study. 280 participants were women (66.9%) and the rest138 participants (33%) were men. The test-retest reliability was conducted with a group of 42 university students. Principal Factor Analysis (PFA) with oblique rotation revealed a three factor solution explaining 40% of the total variance with an eigen value above one regarding the participant group who has not received psychiatric treatment or psychotherapy. Regarding the PFA with oblique rotation of the clinical group, again a three factor solution was obtained explaining 48.6% of the total variance. Concurrent validity coefficients varied between -.19 and .62. According to the results of the confirmatory factor analysis using SPSS AMOS version 25, the χ^2/sd ratio 1.82, Goodness of fit index .901, Adjusted Goodness of fit index .875, Comparative fit index .919, Error Root Mean Square Residuals .07 and Root Mean Square Error of Approximation was found to be .044. The Cronbach Alpha internal consistency analysis coefficient results of the inventory were .77, .82 and .85 for the sub-dimensions, respectively, and it was determined as .91 for the scale total score. The inventory, which was adapted to Turkish, revealed similar results with the original form, and all the findings obtained as a result showed that the Inventory of Personality Organization is a valid and reliable inventory.

Keywords: Personality organizations, primitive defenses, identity diffusion, reality testing, Kernberg theory, KOREN